

П Р И К А З
НОВИНА КОЈЕ ПРОПИСУЈЕ
ЗАКОН О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА
ЗАКОНА О СРЕДЊЕМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ
(„Службени гласник Републике Србије“, број 6/2010 од 24.01.2020. године)

Закон о изменама и допунама Закона о средњем образовању и васпитању ("Службени гласник РС", број 6/2020, даље: **Закон**), донет је 24.01.2020. године и ступио је на снагу 01. фебруара 2020. године.

Законом су измењене и допуњене одредбе Закона о средњем образовању и васпитању ("Службени гласник РС", бр. 55/2013, 101/2017 и 27/2018 - др. закон - даље: **Закон о средњој школи**) које се односе на практичну наставу и професионалну праксу, наставу страног језика, оцењивање владања, општу матуру, стручну и уметничку матуру.

Практична настава и професионална пракса

Одредбе члана 30. Закон о средњој школи којима се уређује остваривање практичне наставе и професионалне праксе, измењене су у потпуности.

Члана 1. Закона прописује нов садржај члана 30. који се односи на остваривање практичне наставе и професионалне праксе на нов начин. Новим одредбама прописује се да се практична настава и професионална пракса остварују: у школи, код послодавца или комбиновано делом у школи, а делом код послодавца, у складу са планом и програмом наставе и учења.

Када се практична настава и професионална пракса остварује комбиновано: делом у школи, а делом код послодавца, она може да се реализује код послодавца највише у обиму од 25% од укупног обима часова практичне наставе и професионалне праксе, о чему школа и послодавац закључују уговор, а који послодавац доставља Привредној комори Србије, у року од осам дана од дана закључења уговора. Ову врсту уговора, према одредбама члана 9. Закона, школа и послодавац ће почети да закључују од школске 2020/2021. године

Важно је напоменути да се, према новим одредбама, не сматра послодавцем здравствена установа и установа социјалне заштите чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, код које се реализује практична настава и професионална пракса за образовне профиле у подручју рада здравство и социјална заштита.

Практична настава и професионална пракса која се остварује код послодавца остварује се као учење кроз рад, у складу са законом којим се уређује дуално образовање.

Новим одредбама чланан 130. у оквиру практичне наставе за ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом обезбеђује се прилагођавање радног места у односу на његове могућности и врсту инвалидитета.

Такође, новим чланом 130. дато је овлашћење министру просвете да уреди начин спровођења практичне наставе и професионалне праксе, садржај и елементе уговора који закључују школа и послодавац и друга питања у вези са остваривањем практичне наставе и професионалне праксе.

Овлашћени предлагач наглашава да ове измене члана 130. Закона о средњој школи не утичу на планове и програме наставе и учења, односно на њихову

измену, јер законско ограничење од 25% код послодаваца може да се примени непосредно, без измена планова и програма наставе и учења. Практично ове одредбе су само препорука (могућност) на који начин се изводе часови практичне наставе и професионалне праксе.

Такође, овлашћени предлагач указује да нове одредбе члан 130. Закона о средњој школи прописују проценат часова практичне наставе и професионалне праксе који може да се реализује код послодавца, чиме се јасно прави разлика у односу на проценат часова учења кроз рад, која се реализује код послодавца у дуалном образовању, што до сада није био случај.

Избор страног језика

Чланом 2. Закона допуњује се члана 39. Закона о средњој школи новим ставом 3, према коме се омогућава школи да изузетно, због недовољног броја ученика, организује наставу страног језика у комбинованој групи, на нивоу два узастопна разреда, која има најмање 15 ученика, уз сагласност министра.

Успех ученика и оцена (оцењивање владања)

У Закону о средњој школи, у делу којим се уређује оцењивање и успех ученика, односно у члану 49. став 11. врши се термилошко усклађивање са чланом 74. став 3. Закона о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 10/2019 и 27/2018 - др. закон), тако што се закључена оцена из владања, која се изражава бројчаном оценом „довољно (2)“ замењују речима: „задовољавајуће (2)“ (члан 3. Закона).

Право на полагање опште матуре

Чланом 4. Закона мења се члан 60. ст. 3. и 4. Закона о средњој школи, а у циљу лакшег полагања опште матуре за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, специфичним тешкоћама у учењу или језичким баријерама.

Ови ученици ће убудуће полагати општу матуру у условима који обезбеђују превазилажење физичких и комуникацијских препрека, а тимови за инклузивно образовање и пружање додатне подршке припремће услове за организовање и спровођење опште матуре за ове ученике.

Стручна и уметничка матура

Ради прецизније дефиниције циља стручне и уметничке матуре у члану 62. Закона о средњој школи мења се став 1. и додаје се нови став 2.

Овим изменама и допунама дефинисано је да се:

- стручном матуrom проверава усвојеност стручних компетенција и општих стандарда постигнућа након завршеног средњег стручног образовања и васпитања,
- уметничком матуrom проверава усвојеност уметничких компетенција и општих стандарда постигнућа након завршеног средњег уметничког образовања и васпитања (члан 5. Закона).

Такође, у циљу лакшег полагања стручне и уметничке матуре за ученике са сметњама у развоју и инвалидитетом, специфичним тешкоћама у учењу или језичким баријерама, врше се измене у члану 63. ст. 3. и 4. Закона о средњој школи, према којима ће ови ученици, убудуће, полагати стручну, односно уметничку матуру у условима који обезбеђују превазилажење физичких и комуникацијских препрека, а тимови за инклузивно образовање и пружање додатне подршке припремће услове за организовање и спровођење стручне и уметничке матуре за ове ученике (члан 6. Закона).

Програм за стицање компетенција

У члану 63а Закона о средњој школи, којим се уређује програм за стицање компетенција, у ставу 1. брисане су речи: "по дуалном моделу". То практично значи, да се сада даје право кандидату на полагање стручне матуре или опште матуре после завршеног трогодишњег средњег стручног образовања, уколико је савладао програм за стицање компетенција потребних према програму матуре. Ово право до сада су имали само кандидата који су завршили дуалне образовне профиле (члан 7. Закона).

Прелазне и завршне одредбе

Чланом 8. Закона уређена је поступност увођења новог начина полагања матуре, односно:

- закључно са школском 2019/2020. годином у школи се полаже завршни испит за ученике који завршавају средње образовање и васпитање у трогодишњем трајању, у складу са законом;
- закључно са школском 2020/2021. годином у школи се полаже матурски испит за ученике који завршавају средње образовање и васпитање у четворогодишњем трајању, у складу са законом;
- почев од школске 2020/2021. године у школи се полаже завршни испит средњег стручног образовања и васпитања, у складу са законом;
- почев од школске 2021/2022. године у школи се полажу стручна, уметничка и општа матура, у складу са законом.

Према члану 10. Закона подзаконска акта прописана чланом 30. став 7. Закона о средњој школи, којима се уређују начин спровођења практичне наставе и професионалне праксе, садржај и елементи уговора између школе и послодавца и друга питања везана за остваривање практичне наставе и професионалне праксе, министар доноси у року од шест месеци од дана ступања на снагу Закона (до 01. августа 2020.).

...фебруар 2020. године

аутор: Биљана Антић, дипл. правник